*Zeitschrift für Notariat und freiwillige Gerichtsbarkeit in Österreich.* *Č. 1.—7.* Zum Entwurfe eines Privatbeamten-Versicherungsgesetzes. *Č. 4.* Jüngste Gewerbenovelle, Abänderung des § 59. Gewerbeordnung. *Č. 5.* Selbständige Handelsagenten und ausländische Handlungsreisende. *Č. 6.* Handel im Umherziehen im Gegensatze zum Hausirhandel. *Č. 9.—10. Steiner*, Ein Wort zur neuesten oberstgerichtlichen Entscheidung in der Frage, ob es rechtlich zulässig erscheine die bei Differenzgeschäften gegebene Deckung zurückzufordern. *Č. 10.* Die Bewegung im Gebiete des Kinderschutzes und der Waisenpflege. *Č. 11—12. Mauczka*, Zum Entwurfe eines Gesetzes betreffend den Schutz gegen unlauteren Wettbewerb. *Č. 13.* Deutsche Beschwerden über das holographe Testament. *Č. 9.—19. Bežek*, Bemerkungen über das sogenannte Notariatszwangsgesetz und den Einfluss der neuen Civilprocessordnung auf dasselbe. *Č. 14.—17.* Das deutsche Erbbaurecht und seine Notwendigkeit für unsere Weinbauländer. *Č. 15. Randa*, Ist die Geltung des Gesetzes vom 25. Juli 1871 Z. 76. RGBl. durch die neuen Civilprocessgesetze eingeschränkt worden? *C. 17.—19. Neumann-Ettenreich*, Eine Antinomie im bürgerlichen Gesetzbuche (§ 774. und Schlusssatz des § 808). *Č. 19.—22. Klossowski*, Das eheliche Güterrecht des deutschen bürgerlichen Gesetzbuches *Č. 21. Janisch*, Die Einführung des Gemeinde-Waisenrates im Gerichtsbezirke Friedland zur Pflege wirksamen Kinderschutzes, dessen Wirken und die Gründung eines Vereines Kinderschutz für den Friedländer Gerichtsbezirk. *Č. 24.—25.* Streitfragen über das Vorkaufsrecht. *Č. 26.—28. Offenhuber*, Über die grundbücherlichen Einlagen. *Č. 31.—34.* Zur Hypotekarreform in Belgien. *Č. 31. Rabenalt*, Über grundbücherliche Eintragungen und ihr Verhältnis zum Grundbuchsrecht. *Č. 32. M. L.*, Vorkauf nach Reichsrecht. *Č. 33.—46. Offenhuber*, Vorschläge zur Verfassung eines Entwurfes einer allgemeinen Grundbuchsordnung. *Č. 35. Pitter*, Der Übergabsvertrag. *Č. 39.* Die Durchführungsverordnung zur Gewerbenovelle. *Č. 47.—48. Oberneck*, Zur Frage der notariellen Auflassung im deutschen Reiche ohne örtliche Beschränkung. *Č. 51. Roztočil*, Der Beweis der Hingabe eines Heiratsgutes ist ausschliesslich nur durch einen Notariatsakt herstellbar. *Č. 52.* Dr. Ofners Gesetzentwurf betreffend die Erreichung der Volljährigkeit und einige Rechtsverhältnisse der Minderjährigen. *Gasz*, Die volkswirtschaftliche Bedeutung des Erbbaurechtes. *K.*

---

## Právo trestní.

*Zeitschrift für die gesammte Strafrechtswissenschaft* svazek XXII., seš. 1.—6.

Ve článku »Humor im Würzburger Recht« pojednává docent Dr. *Knapp* poutavým způsobem o právních předpisech a obyčejích starého práva würzburgského. Práce, založená na bedlivém studiu pramenů, ukazuje ku mnohým stinným stránkám tehdejších právních poměrů. Pozornosti přívržencům trestu smrti a zastrašující jeho povahy zasluhuje líčení soudů hrdelních a poprav. Den soudu a výkonu trestu hrdelního byl slavností okolí, dnem

veselí a pitek; spravedlnosť tu ovšem často velice trpěla, když soudcové, popravčí ano i assistující kněží tak zpiti byli, že nebylo jim lze úřadu svému zadost učiniti. Předpisy, jimiž tyto zlořády odstraněny býti měly, byly většinou bezúčinny, poněvadž lid příliš lpěl na svých »zábavách a slavnostech«.

Časovou otázkou, nevhodností dnešních ustanovení zákonných o trestání nepatrných přestupků, zabývá se státní zástupce *Rosenberg* v pojednání svém »Beiträge zur Bestrafung der Übertretungen«. Nápravu dle jeho názoru lze zjednati toliko tehdy, když osoby mladistvé, jakož i ty, jež kulposně přestupku se dopustily, při prvním přestupku podmínečně budou odsuzovány, a příkaz stíhati ex officio na vážnější přestupky se omezí.

O významu lítosti na přičítání činů trestných pojednává Dr. *Liepmann* (»Die Reue vom kriminalistischen Standpunkt«). Lítost je reflexem společenského a státního přičítání a má proto zvláštní význam pro poznávání zásad, jež nutno tu uplatniti; přes to však nelze při vyměřování trestu všeobecný význam jí přisuzovati, neboť jen částečně odpovídá větší neb menší lítosti i větší neb menší vina. Kdyby však i opak pravdou byl, nebylo by lze reakci státní dle velikosti lítosti pachatelovy měřiti, neboť nejen subjektivní, nýbrž i objektivní hledisko (cena poškozeného statku právního) je tu rozhodným.

Zákonodárstvím francouzským vztahujícím se k ochraně osob nezletilých zabývají se dva články Dr. *Curtia* »Artikel 4 und 5 des französischen Gesetzes vom 19. April 1898 »sur la répression des violences, voies de fait, actes de cruauté et attentats commis envers les enfants« — »Le patronage familial«. S organisací berlínské kriminelní policie seznamuje nás Dr. *Lindenau* v pojednání »Kriminal-Polizei und Kriminologie«. Dnes akutní otázce soubojové věnuje pozornost *Bartolomäus* ve článku »Über Zweikampf und Beleidigung«. Spisovatel správně poukazuje k tomu, že přední podmínkou úspěchu hnutí protisoubojového je stanovení přísnějších trestů za spáchané urážky, jakož i officielní stihání těžších urážek. Zájmy súčastněných osob bylo by ovšem nutno chrániti vyloučením veřejnosti řízení trestního k návrhu i jedné toliko strany.

Velice poučnou pro právníka je práce docenta filosofické fakulty university Vratislavské Dr. *Sterna* »Zur Psychologie der Aussage«. Táž spočívá na řadě pokusů v oboru experimentální psychologie a je přesvědčivým dokladem správnosti vývodů Grossových o nespolehlivosti výpovědí svědeckých i při osobách naprosto věrohodných a duševně zdravých. Přáli bychom si upřímně, aby alespoň některé z navržených Sternem pokusů praktiky našimi provedeny byly. Výsledek byl by zajisté velice zajímavý a přesvědčující. (Srov. náš referát o práci Schrenck-Notzingově ve Sborníku I. str. 278.)

Zmínky zasluhuje též anonymní článek »Ein Arbeiter Philosof«. Spisovatel, svědomitý a odborně vzdělaný soudce vyšetřující, podává tu pečlivě propracovanon studii z psychologie politického zločinu. — O přísežném slyšení obžalovaného jako svědka v řízení trestním, jež zavedeno bylo v Anglii zákonem »Criminal evidence act, 1898« uvažuje Dr. *Rathenau* (»Die eidliche

Vernehmung des Angeklagten als Zeugen nach englischem Recht«. Spisovatel pronáší právem mnohé pochybnosti o správnosti této instituce, dovolávaje se též výroku Glaserova, že slyšení žalovaného jako svědka v řízení trestním je nejhorší myslitelnou formou přísahy očistné, před niž i nejpřísnější inkvisici přednost přísluší. Správně poukazuje Dr. Rathenau též k tomu, že marně se snažíme nalézti nějaký přesvědčivý důvod pro zavedení této nebezpečné instituce; důvody přívrženci citovaného zákona uvedené neodpovídají nikterak skutečným poměrům.

Cenným příspěvkem ke studiu kriminální sociologie je důkladná práce *Princingova* »Sociale Faktoren der Kriminalität«. Pojednání vztahuje se k těmto faktorům: manželství, život venkovský a městský, život velkoměstský, povolání. Vývody opírají se o pečlivě sestavená data statistická. Přípravné práce k revisi justičních zákonů ruských jsou předmětem pojednání *Stielmannova*: »Aus den Arbeiten der russischen Komission zur Revision der Justizgesetze vom 20. November 1864.« Komise, jež před šesti léty úkolem tímto byla pověřena, ukončila již svoji práci; výsledek konečný však neuspokojil, neboť vše zůstalo při starém. Toliko pokud jde o reformu řízení trestního, lze o jakémsi zdaru mluviti; tak tomu je zejména při revisi § 760. řízení trestního, jenž o způsobu kladení otázek porotcům jedná. Zde odstraněno ono nepraktické a nebezpečné dělení pojmů právnických od neprávnických.

Konečně nutno uvésti obšírnou práci *Ortloffovu:* »Entschädigung für eine zu Unrecht erlittene Untersuchungshaft«, jež důkladnou bude pomůckou těm, kteří stejnojmennou prací sjezdovou se budou zabývati.

Z dalších prací uvádíme:

Dr. *Siberschmied*: Zu § 2. Abs. 2. des St G. B. — Dr. *Kallina:* Die Versammlung des Vereins der deutschen Strafanstaltsbeamten in Nürnberg. — Dr. *A. Brunner*: Die Rechtssprechung des kk. ober. Gerichts- als Kassassionshofes in Wien. — Dr. *Jacobi:* Über Strafgesetze mit multiplikativ gebildeter Strafgrenze. — Dr. *Herr:* Die Streitfrage über die Vollendung des Delikts bei der Kuppelei. — Dr. *Höpfner:* Zur Lehre von der mittelbaren Thäterschaft. — Dr. *Lehmann:* Zur Lehre von dem autonomen Strafrecht öffentlichrechtlicher Verbände. — *Arndt:* Über einige staatsrechtliche Fragen des Strafprozesses. — *Hagerup:* Bernhard Getz. — *Dieck:* Die preussischen disciplinargesetzlichen Bestimmungen über Amtsverlust als Folge einer gerichtlichen Verurtheilung. — Dr. *Heinze:* Zwangserziehung nach Reichs- und Landesrecht. — *Mumm:* Strafprozessuale Fragen. — *Bartolomäus:* Die Militärstrafgerichtsordnung vom 1. December 1898.

*Archiv für Kriminal-Anthropologie und Kriminalistik*, svazek VII, seš. 1.—4.

Otázkou falšování a cenění starožitností, předem starožitných zbraní, zabývá se zkušený odborník Dr. *sv. pán Potier* (Ein Besuch in der Werkstätte eines Fälschers alter Waffen). Státní zástupce *A. Amschl* ve článku »Problematische Staturen« zaznamenává pro kriminalistu poučnou historii tělesně i duševně chorého neuropata. Důležitému a časo-

vému problemu, zřízení asylů pro piják, věnováno je pojednání Dr. *M. Polaka:* »Criminal oder Irrenhaus? Ein Beitrag zur Frage der Trinkerasyle«. Potřeba těchto ústavů přesvědčivě tu dolíčena na praktickém příkladě. — Staří piják pohybují se stále v pověstném již kruhu: od policie k soudu, od soudu do vězení, z vězení do ústavu pro choromyslné; avšak ani vězení ani ústav pro choromyslné nejsou tu vhodnými prostředky k nápravě neb ochraně. Krátký trest nenapraví, opatření pak v ústavě děje se jen na škodu ostatních opatrovanců, proto také i odtud piják předčasně se propouštějí, by dále ohrožovali život řádných, bezbranných občanů.

S temnými stránkami praxe lékařské seznamuje nás článek stát. zástupce *Sieferta:* »Fahrlässige Tötung der Gebärenden durch den Geburtshelfer«. Spisovatel uvádí tu praktické případy zaviněného usmrcení rodičky lékařem ji ošetřujícím. — Stále se vracející otázce o základě práva trestního v subjektivním smyslu věnována ji práce *Otty Grossa:* »Zur Frage der socialen Hemmungsvorstellungen«. Auktor dospívá k důsledkům deterministickým; účelem trestu není odplata, nýbrž ochrana, základem není vina pachatelova, nýbrž nebezpečí sociální.

Známý psychiatr *Schrenck-Notzing* uvádí opětný případ deliktu proti mravopočestnosti spáchaný na osobě hypnotisované. (»Der Fall Mainone«.) Poučným i pro našeho soudce je pojednání charkovského rady vrch. soudu zem. *Loewenstimma*: »Eid und Zeugnisspflicht nach den Ansichten des Volkes«. Spisovatel předem pojednává o lidových názorech na přísahu a svědectví v civilisace vzdálených krajích kavkazských, leč i našim poměrům věnována pozornost. Z uvedených příkladů je patrna souvislost dnešních přísah lidových s dřívějšími ordály, jakož i těsný styk víry s pověrou vůbec. Pokyny, jež spisovatel správě soudní udílí, pokládáme celkem za správné; má-li již přísaha v řízení soudním býti zachována, nutno zajisté jak nejvíce se přiblížiti názorům lidovým, založeným na starých tradicích jednotlivých národů.

Moderními ústavy detektivními zabývá se Dr. *Weingarten* (»Detektivinstitute«.) Ústavy ty zabývají se především těmito úkoly: 1. kontrolou počestnosti a věrnosti osob zaměstnaných, 2. ochranou obchodů před krádežemi a zpronevěrami, 3. pátráním po původcích pomluv a anonymních dopisů, 4. pozorováním a střežením manželů, 5. pátráním po zmizelých neb ukrývaných osobách, 6. opatřováním zpráv o majetku, povolání, karakteru, způsobu života jistých osob, zejména svědků, na jejichž hodnověrnosti záleží, 7. opatřováním polehčujícího materiálu v trestních sporech. — Ač nelze upříti, že ve všech těchto směrech ústavy detektivní mnoho dobrého vykonaly, bylo by si přece většího dohledu se strany veřejných orgánů přáti, neboť neméně důležitými a výnosnými jsou také tyto úkoly: 1. provokace k cizoložství, 2. návodcovství při křivé přísaze, 3. snižování hodnověrnosti svědků, 4. nabádání k činům trestným, 5. vydírání a zpronevěra. Koncese měla by se udíleti jen řádným a osvědčeným osobám.

Ve stati »Wohin gelangen wir nach Lombroso?« podává *Bruno Stern* stručnou úvahu učení Lombrosova. Spisovatel vytýká nedostatky učení

tomuto, aniž by způsobem dnes obvyklým, zásluhy jeho prohlížel. Cenné, byť i nikterak nové, pokyny obsahuje práce *Lohsingova:* »Vom Alibi-Beweis.« Za větší spisovatelskou činnost praktických kriminalistů přimlouvá se auditor Dr. *Lelewer.* (»Über den Nutzen schriftstellerischer Bethätigung activer Kriminalisten.«)

Na bohatých zkušenostech založena je práce Dr. *Kowalského:* »Über den Nutzen des Studiums der gerichtlichen Medicin für den Juristen und über die Nothwendigkett der Anstellung von beamteten Ärzten bei Landes- und Kreisgerichten.« Spisovatel poukazuje právem k tomu, jak nespolehlivými jsou často znalecké posudky praktických lékařů, jak nepatrné bývají odborné znalosti jejich, pokud jde o skutečnosti v řízení trestním nejdůležitější. Osud, často i život, nevinného dán je v ruce lékaře nedostatečně kvalifikovaného. Nutná náprava by se alespoň částečně zjednala, kdyby úřad soudního znalce byl podmíněn fysikátem, úplnou však nápravu bylo by lze zjednati toliko zřízením stálých lékařů-úředníků při soudech sborových, kteří by ovšem lépe než dnes za těžké služby své musili býti placeni. S vývody spisovatelovými nelze než souhlasiti.

Velice zajímavý příklad po stránce psychologické zaznamenává státní zástupce Dr. *Nemanitsch*: »Ein Kannibale«. Otec zavraždil svoji dvanáctiletou dceru; když týž spaluje mrtvolu její v domácím ohništi, tu pohledem na pekoucí se maso sveden je, jsa hladov, ke kannibalství. (Případ z r. 1900. Štyrsko.)

Sporné názory dvou vynikajících kriminalistů *Stoosse* a *H. Grosse* o praktickém případu v roč. VI. Archivu (str. 272—296) státním zástupcem Nemanitschem sděleném obsahují stejnojmenné články, Stoossův a Grossův. Poslední obhajuje přesvědčivě proti theoretickým námitkám Stoossovým základní poznatky svého učení.

Za odstranění trestu smrti při anarchistech přimlouvá se prof. *H. Gross* ve článku: »Todesstrafe und Anarchisten«. Stát nemá napomáhati anarchistům k dosažení jejich cílů. Vývody Grossovy postrádají potřebné objektivnosti a tím i přesvědčivosti.

Další články: *v. Kahle:* Topografische Aufnahmen mit einfachen Hilfsmitteln. — *Kornfeld:* Irrthum und Irrsinn. — *Bauer:* Bestimmung der Abgangsrichtung eines Gewehrgeschosses. — *H. Gross:* Zur Frage des reflectoiden Handelns. *Pk.*

Dvě zajímavé publikace vyšly poslední dobou ve sbírce »Lidových rozprav lékařských« pořádané docentem Dr. Haškovcem: Dr. *Ladislava Jeništy* »Vliv chudoby na zmrzačení dětí« a Dr. *Ladislava Haškovce* »Snahy veřejného zdravotnictví v otázce smlouvy manželské.« Obě zabývají se důležitým problemem degenerace potomstva a hledají prostředky, jimiž alespoň částečně bylo by lze jí odpomoci. Obě, nepatrné objemem, bohaty jsou svým obsahem a zasluhují náležitého rozšíření. Zejména práce Dr. Jeništy neměla by scházeti v žádné knihovně.

Vliv chudoby na zmrzačení dětí! Jeden z problemů sociálních, jichž nelze již více ignorovati. Spisovatel střízlivým způsobem, formou pro popu-